

Verslag van het bestuur over het jaar 2022

Achtergrond/Doelstelling

De Stichting Rust en Vreugd is statutair gevestigd in de gemeente Wassenaar.

De stichting heeft ten doel:

1. de instandhouding en bevordering van de landschappelijke en natuur- cultuurhistorische waarden van het landgoed Rust en Vreugd te Wassenaar;
2. het verkrijgen van onroerende goederen aan- of gelegen nabij het landgoed;
3. het verstrekken van bijdragen aan minder draagkrachtige personen, met name in de kosten van vakanties en ontspanning;
4. het verlenen van steun:
 - op het gebied van natuurbehoud en natuureducatie te Wassenaar;
 - aan charitatieve, wetenschappelijke of het algemeen nut beoogende instellingen en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De stichting is één van de vier zusterstichtingen van de van Ommeren - de Voogt Stichting (VOS).

Tussen de vier zusterstichtingen, VOPS BV en de VOS bestaat een samenwerkingsovereenkomst waarin is vastgelegd, dat zij bij de bepaling van hun beleid en de verwezenlijking van hun doelstellingen autonoom zijn, maar dat zij rekening zullen moeten houden met de belangen van de andere VO-stichtingen en rechtspersonen. Hierbij wordt men geacht zich te laten leiden door het gedachtengoed van de stichters.

Stichting Rust en Vreugd is sinds 1910 eigenaar van de historische buitenplaats Rust en Vreugd in Wassenaar. Rust en Vreugd heeft de status van Rijksmonument en is aangewezen als een historische buitenplaats (complexnummer 530401), vanwege de bijzondere cultuur-, tuin- en architectuurhistorische waarde van de buitenplaats. Het complex bestaat uit 13 karakteristieke woningen, een appartementen gebouw, een atelier en twee werkschuren. Zij leveren alle op eigen wijze een bijdrage aan de cultuurhistorische waarde van het landgoed. Het landgoed telt een kleine 50 bewoners. Met haar zusterstichtingen Stichting Wavopark (ca. 40 bewoners), Stichting Johannahuis (zorginstelling ca. 50 verzorgingsplaatsen), Wilhelmina Alida Stichting (zorginstelling met ca. 100 bewoners) en Van Ommeren - de Voogt Stichting (filantropie) draagt zij bij aan het maatschappelijke, culturele, en sociale leven in Wassenaar, alsmede aan het behouden van de natuur en recreatiemogelijkheden. Verder bevinden zich op de buitenplaats tuin, park, bijgebouwen, buitenelementen (zoals bruggen, hekwerken en tuinbanken) en een bijzondere structuur van paden en lanen. Rust en Vreugd maakt onderdeel uit van het beschermde dorpsgezicht landgoederenzone Wassenaar-Voorschoten-Leidschendam-Voorburg.

De buitenplaats beslaat of bestaat uit circa 64 hectare grond. Met uitzondering van de particuliere delen is Rust en Vreugd openbaar toegankelijk voor fietsers en wandelaars. Tezamen met de gemeente Wassenaar beheert de stichting de buitenplaats. De gemeente beheert (en pacht) circa 36 hectare grond met de plicht voor het onderhoud te zorgen. De stichting beheert de overige 27 hectare. Het overgrote deel van deze 27 hectare (circa 55%) bestaat uit weilanden en wordt door de stichting verpacht. De overige gronden (ca. 45% bestaande uit bos, park en tuinen) worden in opdracht van de stichting beheerd door hoveniersbedrijven. De hiervoor genoemde woningen die zich op de buitenplaats bevinden zijn in erfpacht uitgegeven of verhuurd.

Activiteiten 2022

Visie, Herstel- en Beheerplan

De gemeente Wassenaar heeft in haar 'Beheerplan groen 2016-2020' reeds een eerste aanzet en visie op het toekomstig beheer van de landgoederen in de gemeente gegeven. In 2017 hebben de stichting en de gemeente Wassenaar overeenstemming bereikt om voor gezamenlijke rekening een tuin-historisch onderzoek en waardestelling voor de gehele buitenplaats te laten uitvoeren dat in september 2019 is afgerond. In vervolg op het tuin-historisch onderzoek heeft Bos, Erf & landschap een Visie en Herstelplan opgesteld. Hierin zijn de conclusies en aanbevelingen uit het Tuinhistorisch onderzoek nader uitgewerkt.

Op 3 april 2019 heeft de stichting voor de uitvoering van het Visie en Herstelplan een omgevingsvergunning aangevraagd. Het college van burgemeester en Wethouders van de gemeente Wassenaar heeft op 13 augustus 2020 de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de plannen verleend. Tegen dit besluit is op 24 september 2020 beroep aangetekend bij de rechtbank Den Haag en op 23 december 2021 werd dit beroep door de opponent ingetrokken. De gemeente Wassenaar bevestigde op 4 januari 2022 dat de beroepsprocedure is beëindigd en de omgevingsvergunning onherroepelijk is.

Tussen 24 september 2020 en 4 januari 2022 was vanwege de ingestelde beroepsprocedure het niet toegestaan te beginnen met de uitvoering van de herstelwerkzaamheden. De start van de werkzaamheden is ook afhankelijk van een subsidie die door de provincie Zuid-Holland aan de stichting en de gemeente Wassenaar zou worden verstrekt onder de voorwaarde dat de omgevingsvergunning onherroepelijk is. De provincie Zuid-Holland is op 04 januari 2022 op de hoogte gebracht van de recente ontwikkelingen. Op 14 maart 2022 is door de heer L. de Lange, burgemeester van Wassenaar het formele startmoment gegeven voor de uitvoering van de herstelwerkzaamheden van het landgoed.

Op basis van de aanbestedingsprocedure gedurende 2021 – 2022 hebben de gemeente Wassenaar en de stichting gezamenlijk drie aannemers geselecteerd die de herstelwerkzaamheden hebben uitgevoerd overeenkomstig de overeengekomen klemstaat. De oplevering van de werkzaamheden heeft tijdig plaatsgevonden op 31 december 2022. Hiermee is ook aan de voorwaarden van de door de provincie Zuid-Holland toegekende subsidie voldaan zodat de uitbetaling van de subsidie werd veiliggesteld. Op verzoek van de gemeente Wassenaar en de stichting hebben de aannemers nog enkele bijkomende werkzaamheden uitgevoerd tot 14 maart 2023.

De stichting is gedurende 2020/2021 betrokken geweest bij enkele juridische procedures, handhavings- en principeverzoeken die door alle partijen over en weer op 23 december 2021 zijn ingetrokken. Tevens is de stichting gedurende 2021 als gedaagde betrokken geweest in twee kortgedingen. De rechtbank heeft in beide gevallen de vordering van de eisers afgewezen. Tegen deze vonnissen is geen hoger beroep ingesteld, waarmee beide kwesties in het laatste kwartaal 2021 zijn afgesloten. Gedurende het verslagjaar is de stichting niet betrokken geweest in juridische processen. Wel zijn er in 2022 gesprekken gevoerd in aanwezigheid van wederzijdse advocaten met de pachter van het "kasteel"-gransland en een huurder van een van de huizen aan de Menkenlaan. In beide gevallen betrof het een verschil van inzicht over de contractuele verplichtingen van de pachter/huurder.

Onderhoud en beheer in 2022

Het in 2016 genomen besluit om het landgoed intensiever te gaan beheren heeft er, zowel in 2021 als in 2022 toe geleid dat veel werk is verzet door de stichting. Gedurende het verslagjaar zijn onder andere de volgende acties genomen en werkzaamheden uitgevoerd.

- Het jaarlijkse onderhoud werd gepleegd aan bomen en heesters bij de verschillende bebouwde locaties op het landgoed alsmede onderhoud, snoei en kap in de ‘puist’ bij het kasteel weiland, nabij het parkeerterrein, het terrein rond het appartementencomplex van Ommerenlaan 300, de kwekerij aan de Menkenlaan en het vrijgekomen terrein aan de laan van Hoogwolde; Extra veel werk is uitgevoerd als gevolg van de vele stormen gedurende het verslagjaar;
- Het reguliere onderhoud (maaïen, wieden en snoeien) van de begraafplaats en de boomgaard bij het appartementengebouw heeft zonder onderbreking plaatsgevonden; de wandelpaden zijn van tijd tot tijd ontdaan van bladeren en er zijn schoonmaakwerkzaamheden uitgevoerd aan bruggen;
- Het perceel kwekerij aan de Menkenlaan is geschoond en ontdaan van de laatste resten van de afgebroken opstallen ter voorbereiding van het weer in gebruik nemen als kwekerij/moestuin. Aan de kant van de woning Menkenlaan 8 is het talud versterkt door de aanleg van betonnen L-vormige perrondelen. Het talud langs de Menkenlaan is geschoond en ontdaan van illegaal gestort puin en zwerfvuil. Aan het einde van de Menkenlaan is de, in 2021 aangelegde berm verstevigd om verdere schade aan bomen en heesters te voorkomen als gevolg van het keren van voertuigen.
- Het Hoogheemraadschap Rijnland heeft de aanleg van de duiker die in 2021 is aangelegd en de verbinding vormt tussen de watergang rond de “Villa” en de wetering gecontroleerd en goedgekeurd. De oevers langs de watergang bij het Zusterhuis die in 2021 zijn hersteld, zijn verder ontdaan van ongewenste begroeiing.
- Nadat de gemeente Wassenaar vergunning heeft verleend voor het plaatsen van een afscheiding langs de gehele Menkenlaan en de afsluiting van het parkeerterrein, zijn de hekwerken aan de Menkenlaan geplaatst. Hiermee is het perceel dat is bestemd voor het opnieuw aanleggen van de kwekerij uitsluitend via de parkeerplaats te bereiken.
- Huurovereenkomsten voor de terreinen grenzend aan de Laan van Hoogwolde, Burgemeester Schoutenpark en de weilanden aan de Rust en Vreugdlaan zijn bestendigd, respectievelijk vernieuwd met kortlopende termijnen.
- Op het “kasteel” -grasland is m.b.v. bodemonderzoekingen bodemverontreiniging vastgesteld als gevolg van het onrechtmatig storten van mestafval door de pachter in 2019/2020. Het illegaal gestorte mestdepot is door een loonwerker in opdracht van de pachter deels afgegraven en het vuil is van het landgoed verwijderd; Gesprekken met deze pachter over zijn contractuele verplichtingen worden in aanwezigheid van advocaten voortgezet. De gemeente Wassenaar is hierbij belanghebbende en heeft de stichting volmacht verleend om de pachter aan zijn verplichtingen te houden.

- Het 3,7 ha. grasland aan de Rust en Vreugdlaan is met hulp van de nieuwe pachter op kosten van de stichting in 2021 hersteld en in 2022 geschikt gemaakt voor beweiding van runderen en schapen; vervolgens is gedurende het vierde kwartaal 2022 op een deel van het perceel een depot aarde aangelegd afkomstig van het uitbaggeren van de omringende waterwegen. Het is de bedoeling dat het depot wordt gebruikt voor de verbetering van het grasland.
- Nadat aan de eisen van de schouw is door de gemeente Wassenaar en de stichting aandacht is besteed is deze uitgevoerd; baggerwerken hebben plaats gevonden aan de watergangen rond de villa; het baggermateriaal is toegevoegd aan het aarde-depot op het landgoed.
- LOP Leiden heeft de werkzaamheden voor de stichting voortgezet overeenkomstig de gemaakte afspraken. Bij de Maregroep staat een vacature uit voor een persoon die de hoveniers kan ondersteunen bij het onderhoud van het landgoed.
- Menkenlaan 8 is in 2021/2022 opgeknapt en gemoderniseerd en wordt bewoond door de toezichthouder van het landgoed. Menkenlaan 16 en 14 zijn gerenoveerd en vervolgens in 2021 marktconform verhuurd. Lekkages aan enkele daken van de garages en of tuinloodsen zijn geconstateerd en zullen worden hersteld of vernieuwd.

Toezicht en Handhaving

Aan de bewoners van het landgoed is over de jaren kenbaar gemaakt dat de stichting niet gehouden is om zorg te dragen voor toezicht en handhaving. Deze taken zijn uitdrukkelijk voorbehouden aan het bevoegd gezag, o.a. de gemeente Wassenaar en de politie. Geheel onverplicht heeft de stichting enkele jaren geleden het beveiligingsbedrijf Gloseco (nu Huschka Beveiliging BV) ingeschakeld en met de heer Eric Fakkkel afspraken gemaakt om toezicht te houden op het landgoed. De stichting heeft de gemeente Wassenaar verzocht mee te denken in hoeverre de BOA's van de gemeente Wassenaar kunnen worden betrokken bij het toezicht op het landgoed.

Gemeente Wassenaar en nutsbedrijven

Naast de hierboven genoemde onderwerpen hebben de stichting en de gemeente Wassenaar sinds 2017 gesprekken gevoerd over meerdere zaken, waaronder het wijzigen van de erfpacht, rationaliseren van de erfgrenzen van het landgoed met die van de gemeente en het vastleggen van de status van de asfaltwegen op het landgoed. Vanwege de perikelen rond "Corona", de ontvlechting van de voorgenomen samenvoeging van de gemeentes Wassenaar en Voorschoten en het proces van de tot stand koming van de samenstelling van het college van wethouders heeft de voortgang van de gesprekken verhindert. Daarnaast heeft de onderbezetting bij de gemeente ertoe geleid dat een grotere prioriteit is gegeven aan andere dossiers.

Met Liander NV (netbeheerder) zijn gesprekken gevoerd voor het plaatsen van een transformatorhuisje op het terrein van het landgoed aan de Schouwweg.

Giftenbeleid

Giften worden niet op basis van individuele aanvragen behandeld, maar worden aan een beperkt aantal instanties toegekend, in lijn met de doelstellingen. De uitvoering van het giftenbeleid wordt verwezenlijkt overeenkomstig de daarmee verband houdende procedures en ANBI conforme administratie.

Bestuurszaken

Het bestuur kwam meerder malen informeel en vier keer in formele vergaderingen bijeen. Tijdens deze vergaderingen kwamen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde: Het onderhoud van de buitenplaats en opstallen, (erf)pacht- en huuraangelegenheden, de stand van zaken m.b.t. giften en donaties voor sociale doelen, veiligheid, risico's, verzekeringen en financiële zaken (zoals jaarrekening, begroting, beleggingen en vermogensbeheer). Gedurende het verslagjaar heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden waarbij de secretaris is afgetreden waarna diens functie is overgenomen door een nieuw lid van het bestuur. Het bestuur bestaat uit 4 leden die op vrijwillige basis (onbezoldigd) hun werkzaamheden uitvoeren.

20 mei 2023